

**ПРОГРАМ ПОДРШКЕ ЗА
СПРОВОЂЕЊЕ ПОЉОПРИВРЕДНЕ
ПОЛИТИКЕ И ПОЛИТИКЕ
РУРАЛНОГ РАЗВОЈА ЗА ГРАД
ЛОЗНИЦУ У 2021. ГОДИНИ**

**ОПШТЕ ИНФОРМАЦИЈЕ И
ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПЛАНИРАНИХ
МЕРА**

Анализа постојећег стања

Географске и административне карактеристике: Град Лозница се налази на западу Србије, на граници са Босном и Херцеговином. Град обухвата 54 насеља, од којих су Лозница и Бања Ковиљача класификована као градска. Са површином од 612 км² заузима 0,7% територије Републике Србије. Према попису из 2011. године у граду живи 79.327 становника односно 1,1% укупног становништва Србије. По једном квадратном километру у просеку живи 130 становника, тако да је густина насељености знатно виша од просека Србије, који износи 93 становника/км². Територија града Лознице припада климату малих висина (од 200м-500м) односно представља типични жупски климат који је последица заклоњености територије планинама и

њиховим огранцима од хладних северних и источних ветрова. Природни положај Лознице условљава благу климу, са доста најтоплијих дана у земљи и малим колебањима температуре. Равнице има једино између града и реке Дрине и у долини реке Јадар. Кроз Лозницу протиче река Штира, која је регулисана озиданим коритом. Лозница има добар географско-саобраћајни положај. Кроз Лозницу пролази главна саобраћајница Београд-Шабац-Лозница-Зворник-Сарајево, односно Бијељина-Лозница-Мали Зворник-Љубовија-Бајина Башта-Ужице и даље до Црногорског приморја. Лозница је природни, привредни, саобраћајни и културни центар овог дела Подриња. Имала је важну улогу у историји, као гранични град Кнежевине Србије, истурен према Босанском пашалуку, када је била окружно место, а и касније, као седиште Српски Јадранског, а потом Лозничког. Значајни природни ресурси у граду Лозници су шумски фонд, обрадиво пољопривредно земљиште, налазишта метала и неметала, две бање (Бања Ковиљача и Бања Бадања) са потенцијалима за развој здравственог туризма. Бања Ковиљача и Бања Бадања имају статус специјалне болнице за рехабилитацију и значајне су туристичке дестинације за град. Носиоци привредног развоја града су: пољопривреда, индустрија и туризам.

**Општи подаци о насељима и
катастарским општинама**

	Општина	Округ
Број насеља	54	228
Број градских насеља	2	5
Број осталих насеља	52	223
Број катастарских општина	47	216

Природни услови и животна средина: У физичко-географском погледу, територија града припада доњем Подрињу. У рељефу се истичу три морфолошки изразите целине планински масиви на североистоку (Цер

687м и Иверак 426м), подручје подрињских планина на југозападу (Гучево 779м) и северни део Борање (881м) и равничарски и валовито брежуљкасти терени између ове две целине (долина Дрине са Јадром и Лешницом). АЛУВИЈАЛНА РАВАН ДРИНЕ: Граду Лозници припада десна страна алувијалне равни Дрине, од Горње Ковиљаче до северно од насеља Лешница. Дринска равница, са мањим сливовима, захвата површину од 34,67 км². Ширина јој се креће од 500 м код Ковиљаче до 7 км низводно од Лознице. Гучево је најзападнији део Подрињско-ваљевских планина. Дужина Гучева, од Дрине до превоја Белог (692 м), одакле почиње планина Борања, износи 15 км. Просечна ширина планинског венца износи 8-10 км. КЛИМАТСКИ УСЛОВИ: Заклоњена планинама и њиховим огранцима од хладних северних и источних ветрова, Лозница са околином представља својеврсну оазу жупног климата (умерено континентална), по којем се приметно разликује од поднебља суседних предела. Наиме, лета су у Лозници нешто мање топла, а зиме мање хладне него у околним градовима. Средња годишња температура ваздуха у Лозници је 11°C, стварно трајање сунчевог сјаја (ефективна инсолација) износи годишње просечно 2.041 сат, у просеку се годишње излучи 800-1000мм падавина, а честина ветра је релативно мала – 282%. С обзиром на показатеље може се окарактерисати да је климат Лознице и њене околине веома погодан. ВОДНИ РЕСУРСИ: По водним ресурсима град Лозница је свакако међу првима у Србији. Њено водно богатство је значајно и разноврсно. Чине га површински водотоци – реке, подземне воде, обични и термо-минерални извори. Речну мрежу града чине сви водотоци на њеној територији. Сем Чокешинске реке (чије је извориште на северозападним падинама Цера и припада непосредно сливу Саве), сви остали водотоци су у сливу Дрине. Међу њима су, после Дрине, најзначајнији: Јадар, Лешница, Штира, Коренита и

Жеравија. Дрина је најзначајнији водоток на територији града Лозница. Тече њеном западном границом, почев од села Горња Ковиљача, до испред Скочића аде. На свом путу према Сави протиче кроз широко дно некадашњег Панонског мора. Слив Дрине је простран – 19.570 км². Дрина настаје спајањем Пиве и Таре код Шћепан Поља. Целом дужином од 345 км, до ушћа у Саву код Босанске Раче, слив Дрине је веома разнолик и по геолошком саставу, надморској висини, хидрографији, рудним лежиштима, биљном и животињском свету. Та разноликост омогућује комплементарност привреде, те представља посебну природну реткост. Дрина је десна и највећа притока Саве. По много чему је јединствена и пружа могућности за развитак ретких и веома тражених видова туризма. На дужини од 345 км, Дрина има преко 150 км »сплаварских траса«, више од 170 км кајакашких речних стаза (од чега 70 км на брзим водама) и око 150 км »акумулационо језерских« мирних водених површина, створених за потребе хидроелектрана. ПОДЗЕМНЕ ВОДЕ И ИЗВОРИ: Територија града Лозница располаже великим резервама подземних вода. Њихов главни део скоцентрисан је у тзв. обичној или фреатској издани у растреситим алувијалним наслагама Дрине, мањој мери Јадра, па и Лешнице. Ова издан лежи на дубинама 2-8 м. Према алувијалној равни Дрине крећу се све подземне воде. Зато је њен алувион веома богат колектор подземних вода. Из каптаже у њему може се добити преко 100 до 200 литара воде у секунди. Воде су доброг квалитета и најзначајнији су извор водоснабдевања становништва и индустрије Лознице и уопште насеља у граду. Најснажнији извори на територији града везани су за раседне пукотине на којима воде из већих дубина и са пространим областима храњења избијају на површину. Међу њима најснажнији је такав извор код манастира Троноша, чија је максимална издашност 5,5 л/с. ТЕРМАЛНИ ИЗВОРИ: Водно богатство и његову разноврсност на територији

града употпуњују воде термоминералних извора. Појава ових извора везана је за бројне раседне линије, као и за некадашњу слабо изражену вулканску активност. Најзначајније су воде Бање Ковиљаче и Бање Бадање које се јављају у виду више извора, а према садржају растворених хемијских елемената сврстане су у алкално-муријатичне, гвожђевите и сумпоровите.

ПОЉОПРИВРЕДА, ЛОВ И ШУМАРСТВО
ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПОВРШИНЕ: На територији града Лознице пољопривредне површине чине 53% укупне територије. У њиховој структури доминирају оранице и баште, са учешћем од чак 4/5. У односу на просек Србије учешће ливада и пашњака је неуобичајено мало и износи мање од 14%. С обзиром на негативну тенденцију у последњих 15 година, могло би да се очекује даље смањивање површина под ливадама и пашњацима. Са друге стране, башта са поврћем је све више, упркос општем тренду смањивања обрадивог земљишта. Оваква структура пољопривредних површина указује на врло повољне услове за развој воћарства и ратарства. Садашња структура ратарских површина је неоптимална, јер доминирају житарице, којима је 2019. године била засађена чак половина укупних пољопривредних површина. У лозничком крају постоје одлични услови за наводњавање, с обзиром на обиље водотокова, као и подземних извора. На мањем броју газдинстава се примењује „кап по кап” систем наводњавања, који се користи у производњи јагодичастог воћа и у пластеницима. Главни разлози за то што наводњавање није шире заступљено на газдинствима јесте недостатак финансијских средстава за иницијално улагање, као и уситњеност поседа, што већа улагања у иригациони систем чини нерационалним.

ПОЉОПРИВРЕДНА ПРОИЗВОДЊА: У граду Лозници пољопривредна производња је оријентисана на следеће гране: воћарство, ратарство, повртарство и сточарство. У структури ратарске производње

доминантна је производња житарица док је најзаступљенија култура кукуруз, а поред њега заступљени су још пшеница, раж и јечам. Такође је значајно учешће соје у сетвеној структури индустријског биља. У структури воћарске производње доминантна је производња јагодичастог воћа, нарочито малине и купине. Повртарска производња се највише односи на производњу у затвореном простору односно у пластеницима и стакленицима. Ова производња се сматра једном од профитабилнијих грана пољопривреде. Сточарство је такође развијено, али кретања цена стоке на тржишту често наводе сточаре на друге врсте пољопривредне производње, тако да се број грла периодично смањује и повећава.

ПОЉОПРИВРЕДНО СТАНОВНИШТВО: Према резултатима пописа из 2011. године, пољопривредно становништво чини 24% укупног становништва на територији града Лознице.

ЗНАЧАЈ ПОЉОПРИВРЕДЕ: Према последњим расположивим подацима, у граду Лозници сегодово целокупна пољопривредна површина налази у приватном власништву, што је значајно више у односу на просек Србије, где се у власништву приватних газдинстава налази 4/5 пољопривредних површина. Повољни природни услови за развој пољопривреде у граду нису оптимално искоришћени, па се може констатовати да је пољопривредна производња у Лозници по свом карактеру екстензивна. Мала просечна величина поседа, сваштарска производња, неоптимална искоришћеност пољопривредне механизације и недостатак средстава за инвестиције се могу дијагностиковати као главни проблеми пољопривреде у лозничком крају. У последњих 10 година пољопривредна газдинства се полако усмеравају на интензивну производњу најчешће једне доминантне културе.

ШУМАРСТВО: Подаци из 2018. године, када је извршен попис шумског фонда, показују да је 20011 хектара у граду Лозници обрасло шумом. Учешће тих површина у укупној површини износи 33%. У 2018. години пошумљено

је 3,35 хектара. Посечена дрвна маса 2018. године је износила 35436 м3.

Стање и трендови у руралном подручју

Демографске карактеристике и трендови:
ЉУДСКИ РЕСУРСИ: Према попису из 2011. године у граду живи 79.327 становника, односно 1,1% укупног становништва Србије. По једном квадратном километру у просеку живи 130 становника, тако да је густина насељености знатно виша од просека Србије, који износи 90,3 становника/км2. Просечна старост становништва је 41,6 година, тако да су становници града Лозница нешто млађи него што је просек у Србији, који износи 42,2 година. У граду Лозници је, према резултатима пописа из 2011. године, пописано 27.127 домаћинстава. Просечан

број чланова по домаћинству износи 2,92, што је изнад просека Србије, који износи 2,88. На територији града Лознице су присутне миграције од села ка граду, али и ка већим центрима као што су Београд и Нови Сад. Такође су присутне миграције у иностранство. Око 5000 становника града Лознице налази се на привременом раду у иностранству. Највећи број ових становника је са територије Горњег Јадра где су и највише присутне миграције становништва. У том смислу, Град је формирао радну групу за дефинисање мера спречавања одлива становништва из Горњег Јадра и тако препознао да постоји овај значајан проблем. Једна од дефинисаних и препоручених мера јесте израда документа који ће се бавити спречавањем депопулације на овом подручју.

Укупни приказ броја становника, подаци из 2011. године

	1948	1953	1961	1971	1981	1991	2002	2011
Број становника	53.436	59.796	70.534	78.228	84.180	86.875	86.413	79.327
Промена броја становника у општини	/	6.360	10.738	7.694	5.952	2.695	-463	-7086
Стопа раста броја становника у општини (%)	/	118	110,9	17,6	103,2	105,7	1013,6	
Број становника у округу	270.053	293.169	311.916	324.427	338.247	339.644	329.625	298.931
Стопе раста броја становника у округу (%)	/	106,4	104,0	104,3	100,4	102,1	100,1	
Стопа раста броја становника у Србији (%)	/	108,4	107,9	107,3	101,2	100,9	99,00	

Диверзификација руралне економије:
 Људски ресурси: Број незапослених у 2020. години био је 8.489. Просечна зарада по запосленом у Лозници у 2020. години износила је 66.352,00 рсд. Просечна зарада без пореза и доприноса по запосленом у Лозници у 2020. години износила је 46.810,00 рсд. Највећи број становништва у руралном подручју се бави пољопривредом, али значајан број је запослен у фирмама које се налазе у граду Лозници. Може се рећи да велики број руралног становништва ради у јавном сектору, али и у приватним фирмама у граду. То подразумева организацију транспорта запослених. Град спроводи

процедуру избора аутопревозника који обезбеђује транспорт становништва са руралног дела. Поред фирми у граду постоје веома успешне фирме које послују у руралном подручју као што су: Алтернатива медика, Азуро, Женева, Тимо Компани и др. Град Лозница је привредни, трговински, културни и друштвени центар у коме становништво са руралног подручја користи услуге ЈП, установа и других организација. На територији града постоји 15 основних и 4 средње школе. Може се рећи да је у свакодневном животу становништво са руралног подручја доста упућено на град иако се неке институције

труде да омогуће доступност коришћења услуга у руралном подручју. Дом здравља на територији града Лознице има у централним МЗ отворене амбуланте, што олакшава могућност коришћења здравствених услуга становништву из руралног подручја. Такође Омладински центар града Лознице има своје канцеларије у неколико већих месних заједница што омогућава спровођење омладинске политике засноване на стратешком документу града (Локални акциони план за младе) у руралном подручју. У руралном подручју функционише 26 месних канцеларија Градске управе Лозница чије су услуге на располагању руралном становништву, а највише у области издавања личних докумената. Специфичности руралног подручја са становишта могућности унапређења сеоског туризма (географске специфичности, културно-историјско наслеђе, стари занати, локалне манифестације, традиционални производи и сл.) се заснивају на природним ресурсима и културном наслеђу. Унепосредној близини Лознице налазе се: Бања Ковиљача, Бања Бадања, реке Дрина и Јадар, планине Гучево и Цер, Тршић – село у којем је рођен Вук Карацић, манастири Троноша и Чокешина, спомен костурнице из Првог светског рата на Церу и Гучеву, археолошки локалитети... Лозница је значајан крај по историјским догађајима и знаменитим личностима (Вук Карацић, војвода Анта Богићевић, Јован Цвијић, Миодраг Мића Поповић, Александар Саша Петровић). Успомена на њих је сачувана кроз бројне манифестације које су присутне током целе године, а које и те како имају велики значај за развој сеоског туризма. Најпознатије манифестације су: Тршић - Ђачки Вуков сабор (мај), Ликовна колонија (јун), Петровданска моба (јул) Вуков сабор (септембар) и Еко камп (октобар), у Текеришу – обележавање Церске битке (август), Гучево – обележавање Гучевске битке (септембар), ципијада (мај, децембар), Чокешина – обележавање боја на Чокешини

(април), Троноша – обичај Ратарских свећа (април), Ликовна колонија (август), Лозница – Свет жена (март), Мићини и Верини дани (јун), Дани меда (септембар), Цвијићеви дани (октобар), Антини дани (октобар)... Бања Ковиљача – Међународна ревија документарног и етно филма „Александар Саша Петровић“ (август), Моточашће (август), Краљевски карневал (септембар), Гљиваријада (октобар)... Имајући у виду горе наведене чињенице можемо закључити да је потенцијал за развој сеоског туризма присутан, првенствено у селима која су већ афирмисана кроз досадашњу понуду, као што су: Тршић, Коренита, Горња Ковиљача и Бадања, али и села која би требала да се тек афирмишу, као што су: Текериш, Трбушница, Драгинац, Борина... Тржишни трендови у Србији крећу се у корист развоја сеоског туризма, што показује јасан раст у туристичкој тражњи од 2010. године. Стратегија развоја туризма Србије такође предвиђа значајне активности у овом облику туризма и придаје му велики значај. Сеоски туризам требао би да допринесе очувању сеоске средине и културне баштине, али и да економски мотивише локално становништво да остане на селу. Овакав вид туризма могао би да значајно допринесе заштити природе, али и омогући средства за опстанак и развој села, као и да покрене отварање нових радних места за младе, који су отворени за бављење овом врстом туризма. Домаћинства која се поред пољопривреде, као основне делатности, баве туризмом своје производе продају по повољнијим, малопродајним ценама, јер туристи сами долазе по робу. Село је база у којој се туристи могу упознати са културним наслеђем, народним стваралаштвом, архитектуром, обичајима и фолклором (у скоро свим селима Јадра постоји културно уметничко друштво које негује традицију нашег краја), природним атракцијама. Ради осећаја блискости са локалним становништвом, гост постаје и корисник и учесник, а не само посматрач.

**Број и структура запослених
у 2020. години**

Сеоске домаћине би требало едуковати да кроз различите активности на селу, формирају такву понуду да се гости активно укључе у свакодневне активности сеоског домаћинства као нпр. сезонски послови у пољопривреди (нпр. мобе, берба кукуруза, сенокос, стрижа оваца, берба гљива и лековитог биља и сл.), производња и понуда домаће хране, организација анимација (излети, упознавања са културом, традицијом и фолклором наших села), авантуристички туризам (рафтинг, вожња циповима, параглајдинг), рекреација (шетње, вожња бициклима, јахање, лов, риболов...). Део народне баштине су и кућне радиности, занати, нарочито уметнички, израда сувенира, народна ношња и фолклор. У комбинацији са постојећим сезонским пословима и постојећим манифестацијама, може се осмислити добар туристички производ који ће подстакнути туристе да дођу у наш крај и задржати их бар 3-5 дана. То би омогућило стварање додатног профита и позитивне економске ефекте у развоју села. Домаћинима и гостима се може осмислити едукација да савладају вештине старих заната (ковачки занат, грнчарија, ткање и сл.), да се оживе стари обичаји (нпр. прела, вашари, сеоске игранке, славе...), традиционално припремање јела и сл. У задње време све је више колонија наивних сликара који желе да сликају и бораве у природи. Јадарска села обилују историјским значајем и традицијом. Локална рурална култура може да буде извор активности маршрута за кретања туриста (нпр. путеви наслеђа, путеви природе, путеви здравља, путеви вина, путеви хране, верски путеви и сл.). Управо је то предност јадарских села – историја, традиција, гостољубивост јадарских домаћина, гастрономија, живописан природни колорит и јака основа за развој сеоског туризма.

Људски ресурси

Број незапослених	8455
Просечна бруто плата	66.352,00

	Град Лозница	Структура запо- слених у граду (%)	Структура запо- слених у Србији
Запослени - укупно	19006	100	100
Запослени у правним лицима	12892	67,8	79,6
Приватни предузетници	5209	27,4	17,4
Регистровани индивидуални пољопривредници	905	4,8	3,0

Рурална инфраструктура: САОБРАЋАЈНА ИНФРАСТРУКТУРА ДРУМСКИ САОБРАЋАЈ: Саобраћај лозничког краја мењао се током времена. Преко њега прелазе два важна државна пута 1б реда број 26 и 27, који територију града повезују са главним градом Београдом, односно, територију града са централним делом Србије-Ибарском магистралом. Оба наведена путна правна се протежу до граничних прелаза Мали Зворник и Трбушница, повезујући Републику Србију са Републиком Босна и Херцеговина. Треба истаћи да је у току реализација активности везаних за изградњу брзе саобраћајнице Лозница-Шабац, која ће бити повезана ауто-путем до најсевернијих делова наше земље, што ће свакако Лозницу учинити још видљивијом на мапи Европе, а свакако и убрзати промет роба и услуга повезујући наш Град са значајним европским путним коридорима (Е70-ауто-пут Београд-Загреб и Е75-ауто-пут Београд-Нови Сад). **ЖЕЛЕЗНИЧКИ САОБРАЋАЈ И ИНФРАСТРУКТУРА:** На територији Лознице протеже се само једна железничка пруга, односно део пруге Рума-Шабац-Лозница-Мали Зворник. Ради се о прикључној железничкој прузи која је на северном крају спојена са магистралном железничком пругом Београд-Загреб-Љубљана. Та сремско-подрињска пруга

повезује Војводину и Београд са доњим Подрињем. У наредном периоду планирано је да се изгради железничка пруга Лозница-Ваљево, а што би железнички саобраћај повезао на значајан пружни коридор Београд-Бар. **ВОДНИ САОБРАЋАЈ:** Иако гранична река, Дрина је за цео Град Лозницу од посебног економског значаја. Она је не само неисцрпан извор енергије и водоснабдевања већ и највећи украс овог краја, центар рекреације и спорта на води, па и перспективна саобраћајница. Дрина је била позната по свом сплаварењу-превозу дрвне грађе. Дрина је 1827. год. била пловна до Зворника, а 1891.год. била је пловна од Зворника па до ушћа у Саву и за паробродове, саобраћај је обављао пароброд “Казан“. Пре четрдесет година Европска комисија УН за туризам означила је Дрину као јединствен потенцијал. Дрина пружа могућности за развитак ретких и веома тражених видова туризма, који привлаче пробрану клијентелу и доносе знатан новац. На дужини од 345 км Дрина има преко 150 км сплаварских траса, више од 170 км кајакашких речних стаза (од чега 70 км на брзим водама) и око 150 км акумулационо-језерских мирних водених површина створених за потребе хидроелектрана. **КОМУНАЛНА ИНФРАСТРУКТУРА ВОДОВОД И КАНАЛИЗАЦИЈА-ВОДОВОДНА МРЕЖА:** 832 км водоводне мреже у граду и насељеним местима. Укупно се опслужује водом у граду 95% становништва а у селима 65%. Укупан број становника који користе услуге водоснабдевања је 70.500. Прикључено укупно 27.100 домаћинстава. Снабдевање водом је добро чак и у лошим хидрометеоролошким условима (када је сушна година). У току су радови на пројекту смањења губитака на мрежи. Планирана је реализација пројекта снабдевање водом насеља у Горњем Јадру, а у току је и пројекат система за надзор и управљање водоводним системом. У претходном периоду изграђена је и водоводна мрежа за насељено место Зајача. **КАНАЛИЗАЦИОНА МРЕЖА:** Укупна

дужина линије канализације је 78 км- 30% становништва је опслужено канализацијом. Укупан број становника који користе услуге одвођења отпадних вода је 32.800. Укупан број конекција отпадних вода је 15.113. У току је реализација активности на изградњи Постројења за пречишћавање отпадних вода. **ЕНЕРГЕТСКА ИНФРАСТРУКТУРА ГАСИФИКАЦИЈА:** Осамдесетих година прошлог века за потребе Зимске олимпијаде у Сарајеву кроз територију општине Лозница и град Лозницу прошао је магистрални гасовод Батајница- Сарајево називног пречника ДН 400 мм и радног притиска 50 бара. Крајем осамдесетих година изградњом три ГМРС 50/6 бара и прикључивањем ХК “Вискоза” и ПП “Лук” на исте, а нешто касније и ИГМ “1. Мај” у Лешници, створени су технички предуслови за гасификацију општине и града Лознице. Радови на гасификацији града Лознице започети су 28.09.2004. године, а већ 17. децембра исте године у изграђени део I фазе дистрибутивне мреже у дужини око 7.500м пуштен је природни гас. У овом тренутку Лозница има изграђено око 200 км дистрибутивне гасоводне мреже и кућних гасних прикључака, са преко 2.500 склопљених уговора, око 1.000 прикључених домаћинстава и око 20 прикључених индустријских и комуналних потрошача. Поред града Лознице на гасоводну мрежу су прикључени Бања Ковиљача и Лешница. **ТОПЛИФИКАЦИЈА:** Топлификацијом града Лознице и насељеног места Бања Ковиљача до сада је обухваћено близу 2.934 домаћинства и око 498 правних лица. Топлификација града Лознице започета је 1977. године. Укупна грејана површина стамбеног и пословног простора износи око 220.000 м² а укупна грејна површина пословних и јавних објеката око 68.396 м². ЈКП “Топлана-Лозница“ је од стране Скупштине града поверена производња и испорука топлотне енергије. Производња и испорука топлотне енергије за 47,5 % корисника услуга у Лозници врши се са три котларнице у Лозници („Мода“, „Штира”

и „К-3“) укупне топлотне снаге 14,3 MW док за преосталих 52,5% града Лознице ЈКП “Топлана-Лозница“ испорука топлотне енергије из нове градске топлане топлотне снаге 3 x 8 MWт и електричне снаге 2 x 1,03 MWе. Производња и дистрибуција топлотне енергије за насељено место Бања Ковиљача врши се са котларнице „Бања“ топлотне снаге 8 MWт у Бања Ковиљачи. У руралном подручју не постоји могућност испоруке топлотне енергије. **ЕЛЕКТРИФИКАЦИЈА-ПОСТОЈЕЋЕ ЕНЕРГЕТСКО СТАЊЕ:** Територија Града Лозница се тренутно напаја преко три ТС, а од ове године планирано је пуштање у рад нове ТС, а све у циљу задовољења капацитета за планиране развојне пројекте. Процењена дужина електро-мреже износи око 3.200 км. За потребе напајања електричном енергијом Индустијске зоне Шепак, биће изграђена нова ТС 35/10 кВ Лозница 5, снаге 2x8 МВА. У сеоским МЗ у току су радови на замени бандера и унапређењу електроенергетке мреже. **ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОНИ СИСТЕМ:** У свим насељеним местима постоје одељења Јавног предузећа ПТТ, а у самом граду постоји Градска пошта и 3 испоставе. Градска пошта је првог реда и пружа све услуге поштанских пошиљака, телефонских и телеграфских саопштења, штедна служба, послови платног промета, промет и дистрибуција поштанских марака и вредносница и изградња, реконструкција и поправка ПТТ постројења, апарата и уређаја, као и активности везане за савремену компјутерску технологију. У граду је инсталирана модерна дигитална телефонска централа где је омогућено прикључење 19.304 претплатника.

Показатељи развоја пољопривреде

Пољопривредно земљиште: Фактори образовања земљишта на подручју града Лознице су јако сложени чиме се и објашњава појава доста различитих типова и подтипова земљишта на релативно малом пространству.

По својим морфолошким особинама подручје града Лознице се одликује разноврсним облицима рељефа, али се ипак могу издвојити три морфолошки изразите целине: 1) На југозападу - подручје подрињских планина (планине Гучево и Борања са нагибима и преко 30% и испресецане бројним водотоцима) 2) На североистоку - брежуљкаста узвишења (планине Цер и Иверак, са нагибима 20-30% и испресецане водотоцима који отичу у Јадар) 3) Остали део са равничарским и валовито-брежуљкастим теренима (долина Дрине са Јадром и Лешничком реком, са нагибима терена мањим од 20%). Виши брежуљкасти и брдовити терени са нагибима преко 10% имају ограничене услове за насељавање и развој насеља, јер је отежано спровођење саобраћајне и техничке инфраструктуре и сам процес умрежавања и опремања подручја. На пољопривреду и шумарство највећи утицај има нагиб терена али и педолошка структура тла и хидрографија. Подручје града Лозница тангира са западне стране река Дрине која представља окосницу његове хидромреже и у коју се уливају све веће реке подручја (Јадар, Лешница, Жеравија, Штира, Трбушница). Река Јадар је највећа притока Дрине и њено корито је недовољно да прими велике воде које се у њу сливају па долази до плављења околног подручја. Сем тога, и друге реке овог подручја имају мала корита, а велике и неуједначене падове, брзу концентрацију бујичних вода са сливова до река што све, у време летњих киша и отапања снега, доводи до плављења околног (најчешће плодног пољопривредног) земљишта. Карактер водотока и геолошка структура тла погодни су за појаву ЕРОЗИЈА. Претерано јаке, водне ерозије (када просечна количина ерозивног наноса иде преко 3000м³/км² сливне површине), присутне су само на реци Јадар. Међутим, јаких ерозија (не само површинских, већ и дубинских), има на свим већим рекама посматраног подручја. Еолске ерозије, услед

јачине присутних ветрова, такође су заступљене. На подручју града нарочито су изражени ниско-брежуљкасти и средње брежуљкасти терени: висински појасеви површина /ха/ % равничарски терен до 100 м 1217 2 ниско-брежуљкаст терен 100-200м 29926 49 средње-брежуљкаст терен 200-300м 18973 31 високо-брежуљкаст терен 300-400м 6126 10 брдовито-брежуљкаст терен 400-500м 2737 4. брдовит терен преко 500м 2242 4. Простор града Лозница можемо поделити на четири групе сврстане по нагибима терена: * преко 30% су подручја на планинама Гучево и Борања као и уже подручје планине Цера * од 20-30% се појављују нагиби на планинама Гучево, Борања, Цер и Иверак * нагиби од 0.5-10% се појављују у брежуљкастим деловима и представљају више терасе. Карактеристично подручје је долина реке Јадра и Лешничке реке. * мање од 0.5% представљају делови алувијалних равни и то на подручју реке Дрине и доњих токова реке Јадар и Лешничке реке. У геолошком смислу територија града Лознице припада геотектонској јединици – Вардарска зона, тачније јадарском блоку њене екстерне субзоне. Највећи део овог блока има за основу палеозоик јадарског развића по чему је и добио назив. Геолошку грађу јадарског блока чине стене и седименти који су настајали током палеозоика, менозоика и кенозоика, а на терену су веома распрострањени квартарни седименти. Захваљујући утицају већег броја фактора, на подручју града Лознице, постоји више типова земљишта који се међусобно разликују по морфолошким, физичким, хемијским и производним особинама. Земљишни типови се такође разликују и по подручју распрострањања и укупној површини коју заузимају, тако да имамо два типа земљишта: аутоморфних око 28% и хидроморфних 72%. 1. Алувијум – на овом подручју налазе се иловести и песковити алувијум. - Иловести алувијални нанос заступљен је на два локалитета поред реке Дрине, од Ковиљаче до Софић Аде-Ново

Село и у троуглу села Драгинац-Доње Недељице-Читлук, односно у средњем току реке Јадар. Укупна површина износи 10.500ха. Ова земљишта захваљујући дубини активног слоја имају високу пољопривредну вредност – повољна земљишта. - Песковити алувијум је распрострањен у горњем току реке Јадар и његових притока у површини од 910ха. Ово земљиште има умањену пољопривредну вредност, наводњавањем и редовним ђубрењем обезбедили би се и подстицали високи и стабилни приноси – условно повољна земљишта. 2. Гајњача Распрострањеност је мала, око 1000ха, и то између Козјака и Страже са леве стране реке Јадар. Има високе пољопривредне вредности и погодно је за наводњавање – повољна земљишта. 3. Гајњача у лесивирању Заузима малу површину око 810ха – условно неповољна земљишта. 4. Псеудоглеј Највећа распрострањеност 22.566ха, представља главни комплекс земљишта. Ово земљиште је ниске пољопривредне вредности што се манифестује ниским приносима и несигурном производњом - условно неповољна земљишта. 5. Параподзоласто скелетоидно земљиште Налази се на јужним падинама Цера и северним падинама Иверка. Укупна површина под овим земљиштем је знатна око 10.125ха. Ова земљишта имају незнатну пољопривредну вредност па их треба користити за шумарску производњу - условно неповољна земљишта. 6. Смеђе земљиште на кречњаку Ово земљиште заузима југозападни део подручја града Лознице у површини од 13.400ха. Има малу пољопривредну вредност. Могу се користити за ливаде, пашњаке и шуме, као и за воћарство у погоднијим рељефним условима - неповољна земљишта. 7. Смеђа скелетоидна земљишта Распрострањеност око 2.000ха. Имају малу пољопривредну вредност. Зависно од нагиба могу се користити за ливаде, пашњаке и шуме, док се заравни могу користити за ратарску производњу – неповољна земљишта. Простор града Лознице карактеришу различити начини

коришћења земљишта, од којих доминирају пољопривреда, индустрија и друге делатности секундарног сектора, становање, саобраћај, туризам и терцијарне делатности. Могућности леже приоритетно у модернизацији и организацији пољопривреде; - неопходно је предвидети начин коришћења простора за намене регионалног, републичког и европског значаја - река Дрина, инфраструктурни и саобраћајни коридори, туризам, индустрија са извозним потенцијалима и др.; Град Лозница има већину функционалних целина, почев од јавних функција (здравство, култура, дечија и социјалне заштита, јавне службе, образовање), отворених простора (паркова, зеленила), пољоприврених површина - (њива, ливада, пашњака, воћњака, винограда) шумског земљишта и гробља, површина без посебне намене, функције становања (индивидуалног и вишепородичног становања, са и без комерцијалних функција), до привредних и производних делатности (индустрија, комерцијалне функције, комуналне делатности, и производња), објеката посебне намене (верских и војних објеката), и функције спорта и рекреације. Остала насеља која су на територији града Лознице се по заступљености функција знатно разликују. На структуру и коришћење простора на подручју града Лозница нарочито су утицали развојни процеси који су се одвијали у протеклих неколико деценија. Посебне карактеристике постојеће структуре коришћења су следеће: Пољопривреда и шумарство, примарне делатности које карактеришу махом екстензивно коришћење простора, као и водене површине река Дрине, Јадра и Лешнице заузимају највећи део укупне територије, док секундарне и терцијарне делатности (насеља, индустријска производња, саобраћај и саобраћајни коридори - категорије које се сврставају под «остало земљиште») заузимају знатно мање простора. Шумско земљиште заузима око 30% од укупне површине града. Изузетно

велики притисак на земљиште с обзиром на општу густину насељености и просторну дистрибуцију становништва изражен је у око 10% од укупне површине града, односно у оним деловима који су под насељима, инфраструктуром, индустријом и сл. Ово се земљиште интензивно користи. Пољопривредне површине су заступљене у свим катастарским општинама. Заступљеност ових површина је различита, као и интензитет и структура њиховог коришћења, зависно од природних и створених услова. Ливаде су заступљене у много мањој мери од пашњака. С обзиром на природне карактеристике појединих терена заступљеност ливада је недовољна. Такође, заступљеност воћњака и повртњака је недовољна. Просечна величина поседа на територији Града је 2,33 ха по газдинству. Према попису из 2012.године, укупан број пољопривредних газдинстава која наводњавају своје усеве је 404,а наводњавана површина је 221 ха.. Укупна површина државног пољопривредног земљишта на територији града Лознице износи 1.715,4847 ха, од чега се издаје у закуп 700 ха.

Структура пољопривредног земљишта

1.	њива:њива
2.	њива:воћњак
3.	њива:виноград
4.	њива:ливада
1-4	обрадива површина
5.	њива:пашњак
6.	њива:трстик
1-6	пољопривредна површина
7	њива:шума
8	њива:неплодно
1-8	укупна површина

Вишегодишњи засади: Када су у питању природни услови за бављење воћарско виноградарском производњом можемо рећи да постоје веома повољни услови за бављење овом врстом пољопривредне производње,

поготово у делу града кога карактерише брежуљкасти рељеф. Ови природни услови до сада нису у довољној мери били искоришћени и углавном се радило о мањим воћним засадима са екстензивном производњом, тј. недовољном применом агротехничких мера. У последње време полако почињу да се подижу савременији воћњаци са интензивнијом производњом односно уз примену најновијих стручних знања из ове области.

Површине и просечни приноси воћарских култура на територији града Лознице

Биљна култура	Површина (ха)	Просечан принос
трешња	34	9.900
вишња	32	14.000
кајсија	13	3.000
шљива	757	18.000
малина	350	5.600
јагода	50	5.000
купина	115	20.000
боровница	50	15.000
јабука	115	20.000
крушка	50	15.000
дуња	8	3.500
винова лоза	11	4.900
орак	55	2.000
леска	55	3.000
бресква	7	18.000

Сточни фонд: На територији града Лозница постоје повољни природни услови за бављење сточарском производњом, али ти услови нису адекватно искоришћени како због објективних, тако и субјективних околности. Бројно стање стоке из године у годину варира услед тржишних услова, а расни састав се поправља. Главни разлог повећања, односно смањења сточног фонда је велико одступања цена стоке из године у годину, али и тај проблем се полако превазилази услед мера аграрне политике како на републичком, тако и на локалном нивоу.

Сточни фонд на територији града Лознице

Врста стоке	Бројно стање
говезда	12.834
свиње	58.674
овце	28.781
козе	2.573
живина	147.990

Механизација, опрема и објекти:

Стање у опремљености пољопривредном механизацијом и опремом на територији града Лознице у суштини се не разликује од стања на територији целе Републике Србије. Механизација и опрема је у глобалу застарела и технолошки доста превазиђена. Просечна старост коришћене механизације и опреме је преко 20 година. Треба напоменути да у последњих неколико година већа пољопривредна газдинстава купују увезену половну пољопривредну механизацију, пре свега тракторе веће снаге, али такође старе преко десет година. Међутим, аграрном политиком Владе Републике Србије и руководства града Лознице у последњих неколико година (субвенције за набавку трактора, нове прикључне механизације) постигнути су позитивни резултати у овој области, односно исказује се позитиван тренд занављања досадашње пољопривредне механизације. Према попису пољопривреде из 2012. године на територији Града има: -трактора: 4271 ком. -комбајна: 280 ком. - прикључне машине: 14196 ком. Треба истаћи и чињеницу да је само у последње четири године из буџета Града Лознице субвенционисана набавка преко 1000 комада нове прикључне механизације. Стање пољопривредних објеката такође није задовољавајуће, како у погледу расположивих капацитета, тако и у смислу њихове амортизованости, функционалности и техничке опремљености, а према последњем попису има их: -објекти за смештај стоке: 19.085, -објекти за смештај пољопривредне механизације и опреме:

2.339, -објекти за смештај пољопривредних производа: 7.992, -хладњаче:2, -сушаре:24, -стакленици:4, -пластеници:197. Позитиван тренд се исказује и у овој области о чему сведоче велики број нових објеката за смештај пољопривредних производа (хале, сушаре, силоси...), као и новоотворене хладњаче (Ледена Лозница у Индустијској зони, Мастер фронт у Јелаву.)

Радна снага: На територији града Лознице која се простире на 612 км² у 56 МЗ, односно 54 насељена места живи укупно 79.327 становника. Од укупног броја месних заједница 50 су сеоске и у њима живи око 50.000 становника, што је више од 60% укупног броја становника. Укупан број пољопривредних газдинстава према попису из 2012. године је 9.115 од укупног броја на територији града од 27.127. Број лица који су стално запослени на газдинству је 19.065. Према напред изнетом може се видети да на једно пољопривредно газдинство у просеку долази нешто више од два стално запослена лица. Поред стално запослених на газдинствима треба додати и она лица која повремено долазе на газдинство и помажу у обављању пољопривредне производње, а којих није мало. Када је у питању старосна и образовна структура лица која живе на селу и баве се пољопривредом можемо рећи да је она веома неповољна. Углавном се ради о старијим лицима која су при крају своје радне способности и имају основно или средње образовање.

Структура пољопривредних газдинстава: У претходном поглављу је већ речено да од укупног броја домаћинстава на територији града Лознице 27.127, пољопривредних газдинстава је 9.115. Укупна површина земљишта коју она обрађују је 21.724 ха. Просечна величина поседа по једном газдинству је 2,33 ха што је изразито мала површина за озбиљно бављење интензивном пољопривредном производњом уз примену најновијих научно техничких достигнућа.

Производња пољопривредних производа:

Пољопривредне површине чине 53% укупне територије града Лознице, тј. 32.634,44 ха, и оне се углавном налазе у приватном власништву. У структури пољопривредних површина доминирају оранице и баште са учешћем од преко 80%. Оваква структура пољопривредних површина указује на врло повољне услове за развој ратарске производње, али је садашња структура ратарских површина неоптимална, јер у структури сетве доминирају житарице са преко 50% пољопривредних површина. У структури површина под житарицама доминантно је учешће кукуруза, а поред њега заступљени су пшеница и јечам.

Структура пољопривредних производа

Оранице и баште	80%
Воћњаци	6%
Ливаде	3%
Пашњаци	10%
Остало	1%

Структура сетвених ратарских култура

Жита	58%
Крмно биље	15%
Поврће	1%
Индустијско биље	6%
Остало	20%

Земљорадничке задруге и удружења

пољопривредника: У претходном периоду на подручју територије града функционисало је више од десет земљорадничких задруга. Данас су те „старе“ задруге углавном угашене - функционишу само две, које су некако успеле да се одрже. У претходном периоду формиране су две нове задруге у области воћарства, али и две нове пчеларске задруге финансиране директним мерама подршке Владе Републике Србије и бесповратним

средствима буџета РС (Пчеларска задруга „Sweet bee house” и Пчеларска задруга „Frutudo honey”). Тренутно постоји више регистрованих удружења, али најактивнија у досадашњем раду су Удружења пчелара. У наредном периоду неопходно је систематски радити на едукацији пољопривредних произвођача у свим областима, па и у смислу јачања свести о неопходности удруживања ситних произвођача ради њихове конкурентности, па и самог опстанка на све немилосрднијем тржишту, како репроматеријала, тако и готових производа.

Трансфер знања и информација: Град Лозница сваке године организује едукације и семинаре за пољопривредне произвођаче. Неке од едукација се финансирају из буџета града, а неке се финансирају од стране ресорног министарства, института у области пољопривреде или су део програма представљања семенских кућа и произвођача хемије и опреме у пољопривреди. Град Лозница планира организацију семинара и едукација у области воћарске производње, производње лековитог и зачинског

биља, производње меда. Предавања из области ратарске производње су најчешће организована од стране семенских кућа, свакако уз помоћ Градске управе града Лознице. Пољопривредна саветодавна стручна служба, као саветодавна служба Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде такође организује предавања за пољопривредне произвођаче у сарадњи са градским службама. Значајна је сарадња и са удружењима грађана у организовању предавања. У области организовања едукација веома је активно удружење пчелара. Приватни сектор показује интересовање за заједничке активности са градом Лозницом. Грађани се обавештавају о свим активностима у области пољопривреде путем медија, две локалне ТВ станице, радија и локалних новина, а свакако посете месним заједницама прилика је да се о свим мерама подршке упозна локално становништво. У наредном периоду планира се штампање материјала са информацијама за пољопривредне произвођаче, као и информисање путем интернет презентације града Лознице.

ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПЛАНИРАНИХ МЕРА И ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА

Табела 1. Мере директних плаћања

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Регреси	100.1	1.000.000,00	2.000,00	80	0,00	0,00
	УКУПНО		1.000.000,00				

Табела 2. Мере кредитне подршке

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
	УКУПНО						

Табела 3. Мере руралног развоја

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет затакућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава	101	17.000.000,00	50	0,00	0,00
2	Управљање ризицима	104	5.800.000,00	50	0,00	0,00
3	Подршка младима у руралним подручјима	303	5.000.000,00	70	0,00	0,00
	УКУПНО		27.800.000,00			

Табела 4. Посебни подстицаји

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Подстицаји за промотивне активности у пољопривреди и руралном развоју	402	200.000,00	0,00	100	0,00	0,00
	УКУПНО		200.000,00				

Табела 5. Мере које нису предвиђене у оквиру мера директних плаћања, мера кредитне подршке, мера руралног развоја и посебних подстицаја

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
	УКУПНО						

Табела 6. Табеларни приказ планираних финансијских средстава

Буџет	Вредност у РСД
Укупан износ средстава из буџета АП/ЈЛС планираних за реализацију Програма подршке заспровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја (без пренетих обавеза)	29.000.000,00
Планирана средства за директна плаћања	1.000.000,00
Планирана средства за кредитну подршку	0,00
Планирана средства за подстицаје мерама руралног развоја	27.800.000,00
Планирана средства за посебне подстицаје	200.000,00
Планирана средства за мере које нису предвиђене у оквиру мера директних плаћања, кредитне подршке и у оквиру мера руралног развоја	0,00
Пренете обавезе	0,00

Циљна група и значај промене која се очекује за кориснике: Циљна група овог програма су регистрована пољопривредна газдинства физичка и правна лица, носиоци регистрованих пољопривредних газдинстава и регистрована удружења у области пољопривреде. Град Лозница овим програмом настоји да буде креатор и промотер развоја пољопривреде и руралног развоја стварањем повољних услова у складу са природним потенцијалом и потребама самих произвођача. Град Лозница, преко својих стручних служби, настоји да подстакне пољопривредне произвођаче на удруживање као и на добру организованост, информисаност и квалитетан рад, а даље и у правцу формирања задруга које ће објединити удружења са територије града Лознице и омогућити повољније услове у смислу пре свега смањењем цена инпута за пољопривредну производњу и лакши и сигурнији приступ тржишту. Мере наведене у овом Програму довешће до подизања квалитета живота корисника мера, као и до модернизације, подизања продуктивности и ефикасности пољопривредне производње

Информисање корисника о могућностима које пружа Програм подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја: Информисање потенцијалних корисника о мерама које су дефинисане Програмом локалне самоуправе

вршиће се: - путем штампаних обавештења које ће бити назначена на огласним таблама месних заједница и Градске управе, - посредством председника месних заједница, - путем трибина које ће Одељење за привреду и локални економски развој Градске управе града Лознице одржавати у месним заједницама где ће се корисници ближе упознати са условима и могућностима које програм нуди, - путем локалних телевизија, штампаних медија и радија, - давањем информација у самој пољопривредној служби Градске управе града Лознице, усменим и телефонским путем, - путем сајта града Лознице.

Мониторинг и евалуација: Градско веће града Лознице и Градска управа града Лознице, у оквиру својих надлежности, доносиће акте којима се ближе уређују услови, начин, поступак и износ средстава подстицаја, а реализацију мере вршиће Градска управа - Одељење за привреду и локални економски развој. Праћење ефеката мера вршиће такође, Одељење за привреду и локални економски развој

II ОПИС ПЛАНИРАНИХ МЕРА

2.1. **Назив и шифра мере:** 100.1 Регреси

2.1.1. **Образложење:** Што се тиче сточарства на територији града Лозница

постоје повољни природни услови за бављење овом производњом, али ти услови нису адекватно искоришћени како због објективних тако и субјективних околности. Бројно стање сточе се из године у годину смањује, а расни састав се погоршава. Главни разлог смањења сточног фонда је константан пад броја становника који живе и раде на селу, поготово радно способних становника, а можда битније од овога је економска немотивисаност пољопривредника за бављење овом производњом. Ова производња је у директној вези са ратарском производњом тј. са могућношћу да се обезбеди кабаста сточна храна. Број грла појединих сточарских врста често осцилира пре свега због различитих тржишних услова. На унапређењу и развоју сточног фонда град Лозница је реализовала активности у виду субвенција вештачког осемењавања крава и јуница током 2014. године и право на ову субвенцију остварило је 56 регистрованих пољопривредних газдинстава, а износ од 499.350,00 динара покрио је трошкове осемењавања 332 грла, док је 2015. године за вештачко осемењавање 476 грла, а по 73 поднета захтева утрошено 764.300,00 динара. У 2016. години поднето је 63 захтева и обухваћено је 346 грла за вештачко осемењавање и утрошено је 631.202,00 динара. У 2017. години поднето је 62 захтева и обухваћено је 294 грла за вештачко осемењавање и утрошено је 395.809,00 динара. У 2018. години поднето је 49 захтева обухваћено 214 грла за шта је утрошено 580.720,00 динара. У 2019. години поднето је 78 захтева обухваћено 483 грла за шта је утрошено 823.693,00 динара. У 2020. години поднето је 82 захтева обухваћено 491 грло за шта је утрошено 951.866,00 динара. Побољшање квалитета сточног фонда може се постићи кроз ову меру која се односи на вештачко осемењавање крава и јуница.

2.1.2. Циљеви мере: Реализација ове мере позитивно утиче на економски развој руралне средине: подизање конкурентности

производње и стварање тржишно одрживог произвођача, обезбеђивање услова за уравнотежен развој говедарства, боље коришћење расположивих ресурса, јачање вертикалне интеграције у производњи млека и меса. Регресирањем репродуктивног материјала (вештачко осемењавање) остварује се поправљање расног састава говеда на територији града у циљу повећања производње и квалитета млека и меса код комерцијалних произвођача.

2.1.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Мера локалног програма - Регрес за репродуктивни материјал (вештачко осемењавање) је мера директног плаћања која је комплементарна са мерама Националног програма за пољопривреду за период 2018-2020. године Између ове мере и наведених мера националног програма постоји висок степен повезаности и усклађености што се пре свега огледа у дефинисаним специфичним циљевима мера. Вештачко осемењавање је само једна од активности неопходна за поправљање расног састава, добијања квалитетног подмлатка и стада одговарајућих карактеристика.

2.1.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници су: - регистрована пољопривредна газдинства—физичка лица регистрована у складу са Правилником о вођењу регистра пољопривредних газдинстава и Законом о пољопривреди и руралном развоју; - правна лица и предузетници, регистровани у складу са Правилником о вођењу регистра пољопривредних газдинстава и Законом о пољопривреди и руралном развоју

2.1.5. Економска одрживост: У оквиру Програма мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја града Лознице, код мера директних плаћања, подстицаји за пољопривредна газдинства су мале вредности и корисници нису у обавези да доставе Бизнис план.

2.1.6. **Општи критеријуми за кориснике:** Да не постоји захтев за исто улагање на републичком нивоу власти као и у другим јавним фондовима; -Подносиоци захтева са територије града Лознице; - Услуге реализоване у току календарске 2021. године могу се сматрати прихватљивим за надокнаду трошкова.

2.1.7. **Специфични критеријуми:** Нема специфичних критеријума.

2.1.8. **Листа инвестиција у оквиру мере:**

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
100.1.1	Регрес за репродуктивни материјал (вештачко осемењавање)

2.1.9. **Критеријуми селекције:**

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1		не	

2.1.10. **Интензитет помоћи:** У оквиру Конкурса који ће спровести локална самоуправа преко Одељења за привреду и локални економски развој, за меру вештачко осемењавања планирана је субвенција од 80 % укупних трошкова осемењавања, а до максималног износа од 2.000,00 динара по грлу (крава, јуница).

2.1.11. **Индикатори/показатељи:**

2.1.12. **Административна процедура:** Мера ће бити спроведена од стране Градске управе града Лознице - Одељења за привреду и локални економски развој. Град Лозница ће на основу програма, као и буџета сваке мере, расписати Јавне позиве (конкурсе) за подношење захтева. Достављени захтеви ће бити административно проверени од стране Одељења за привреду и локални економски развој и надлежних одељења Градске управе града Лознице, у смислу комплетности, административне

усаглашености, прихватљивости. Захтеви који испуњавају услове и прихватљиви су, биће финансирани до висине средстава према позиву за подношење захтева. Захтеви ће се подносити од стране корисника на обрасцима у складу са условима и потребном документацијом који ће бити дефинисани Јавним позивом или Конкурсом. Детаљне административне провере се спроведе пре одобравања захтева ради утврђивања да ли је потпун, поднет на време и да ли су услови за одобравање захтева испуњени. Захтеви који стигну комплетни, благовремено и у складу са условима Конкурса ће бити прегледани по редоследу њиховог пристизања. Након обраде дефинисане документације средства ће бити одобрена корисницима који испуњавају услове.

2.2. **Назив и шифра мере:** 101 Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава

2.2.1. **Образложење:** Техничко-технолошка опремљеност пољопривредног сектора захтева значајније инвестиције у модернизацију производње пољопривредних газдинстава, као и опрему, технологију и јачање производног ланца. Мера инвестиције у физичка средства пољопривредних газдинстава подржава мала и средња пољопривредна газдинства у циљу унапређења средстава и процеса производње, продуктивности, конкурентности, као и технолошког оспособљавања газдинстава у складу са ЕУ стандардима, а све ради постизања веће економске ефикасности, веће оријентисаности ка тржишту и дугорочне одрживости. Преглед по секторима Сектор: Млеко Сектором доминирају мали произвођачи, одржива и делимично одржива газдинства, док општи проблем предствља низак ниво квалитета произведеног млека и низак ниво производње по крави, што доводи до непрофитабилног пословања произвођача. Велики број породичних газдинстава држи до 3 музне краве што резултира ниским нивоом

количине и квалитета млека. Већа газдинства се суочавају са лошом технологијом у исхрани животиња, недостатком напредног генетског узгоја и лошим условима држања стоке. Побољшање начина складиштења и хлађења млека, унапређење технологије у исхрани животиња, побољшање напредног генетског узгоја, као и развој производа са додатом вредношћу су начини на који се може побољшати конкурентност и квалитет производа. Сектор: Месо Сектор говедарства карактерише ограничен број великих газдинстава који се баве товом и велики број релативно малих мешовитих газдинстава које производе млеко и месо. На територији града Лознице укупан број грла говеда је 12834, свиња 58674, оваца 28781. Сектором доминира велики број газдинстава са ниским интензитетом производње чији је циљ унапређење и побољшање квалитета сточарских производа. Интервенције у оквиру ове мере ће бити усмерене на подршку малим и средњим пољопривредним газдинствима. Сектор: Воће, грожђе, поврће (укључујући печурке) и цвеће Воћарство је једна од најпродуктивнијих грана пољопривреде. Производњом воћа остварује се 10-15 пута већа вредност производње по хектару него при производњи пшенице или кукуруза. Воћарска производња запошљава по јединици површине око 20 пута више радне снаге. Воће је један од најзначајнијих извозних производа у нашој земљи. У производњи је потребно предвидети само гајење најквалитетнијих и најсавременијих сертификованих сорти. Град Лозница је у претходним годинама уложио велике напоре и средства како би се унапредио асортимент и повећале површине под засадима различитих воћних врста. Сектор: Остали усеви (житарице, индустријско, ароматично и зачинско биље и др) Према попису пољопривреде у 2012. години, производњом житарица се баве скоро сва газдинства на просечној површини од 2,3 ха. У структури засејаних површина доминирају кукуруз и пшеница. У складу са горе наведеним

проблемима, постоји потреба да се мерама из овог сектора утиче на повећање приноса и побољшање агро- технологије, као и модернизацију механизације. Сектор: Пчеларство Пчеларство представља малу, али изузетно атрактивну пољопривредну делатност, која последњих година почиње да се тржишно усмерава у правцу прихватања услова и стандарда ЕУ. Према попису пољопривреде из 2012. године на територији града налази се 6563 кошнице. Од подршке развоју овог сектора у 2021. години планира се подршка у виду набавке опреме за пчеларство, а која представља наставак помоћи лозничким пчеларима и удружењима. Капацитет самог пчеларства показује и традиционална манифестација Лознички дани меда која се организује под покровитељством Града, а у сарадњи са активним удружењима пчелара из Лознице и Лешнице. .

2.2.2. Циљеви мере: Стабилност дохотка пољопривредних газдинстава; - Повећање производње, побољшање продуктивности и квалитета производа, смањење трошкова производње; - Одрживо управљања ресурсима и заштите животне средине. - Побољшање расног састава кроз набавку квалитетних грла. - Повећање површина у заштићеном простору; - Повећање површина под интензивним засадама; - Унапређење механизације на газдинствима; - Повећање наводњаваних површина. - Повећање производње пчеларских производа; - Повећање прихода у домаћинствима која се баве пчеларском производњом; - Повећање степена запослености у секторима.

2.2.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Мера локалног програма Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава, повезана је са мером Националног програма руралног развоја од 2018. до 2020. године – Подстицаји за инвестиције у физичку имовину

пољопривредних газдинстава у оквиру мера Подстицаји за унапређење конкурентности у сектору пољопривредне производње и прераде пољопривредних производа. Локалним програмом нису обухваћене инвестиције за грађење, реконструкцију, доградњу, адаптацију, санацију наменских објеката. У оквиру ове мере подржаће се пре свега мања газдинства, односно корисници као и врсте инвестиција, које нису предмет подстицаја у оквиру IPARD програма. Спречавање могућег двоструког финансирања истих захтева корисника од стране Управе за аграрна плаћања и из средстава буџета града Лознице, спроводи се на следећи начин: подносилац захтева је у обавези да уз захтев за одобрење подстицаја Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава по локалном програму достави потписану изјаву, под моралном, кривичном и материјалном одговорношћу, да за исту намену не користи и да неће користити бесповратна средства у другим јавним фондовима; достављањем редовних годишњих извештаја на прописаном обрасцу у складу са Правилником о обрасцу и садржини програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја и обрасцу извештаја о спровођењу мера пољопривредне политике и политике руралног развоја чији је саставни део и извештај о корисницима мера подршке који садржи основне податке о сваком кориснику као и шифру и назив инвестиције за коју су одобрена подстицајна средства.

2.2.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници су: - регистрована пољопривредна газдинства—физичка лица - правна лица и предузетници, регистровани у складу са Правилником о вођењу регистра пољопривредних газдинстава и Законом о пољопривреди и руралном развоју

2.2.5. Економска одрживост: У оквиру Програма мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике

руралног развоја града Лознице за 2021. годину, крајњи корисници нису у обавези да доставе Бизнис план.

2.2.6. Општи критеријуми за кориснике: Да је уписан у Регистар пољопривредних газдинстава у складу са Правилником о начину и условима уписа и вођења регистра пољопривредних газдинстава, да је носилац комерцијалног газдинства и да се налази у активном статусу за 2021.годину; - Уколико је корисник правно лице мора бити уписан у регистар привредних субјеката (АПР) у активном статусу и имати регистровано пољопривредно газдинство у складу са Правилником о регистру пољопривредних газдинстава -да се предметна инвестиција реализује на територији града Лознице; - Корисник за инвестицију за коју подноси захтев, не сме користи подстицаје по неком другом основу (субвенције, подстицаји, донације), односно да иста инвестиција није предмет другог поступка за коришћење подстицаја; -У случају када корисник није власник катастарских парцела које су предмет инвестиције за коју се подноси захтев, неопходно је да на њима има право закупа, односно коришћења на основу уговора закљученог са закуподавцем; - Наменски користи и не отуђи нити да другом лицу на коришћење инвестицију која је предмет захтева у периоду од две година од дана набавке грла, опреме, машина и механизације.

2.2.7. Специфични критеријуми: Сектор млека • Пољопривредна газдинства која поседују у свом власништву, односно у власништву члана РПГ 1 - 19 млечних крава; • У случају набавке нових машина и опреме за наводњавање, поседују у свом власништву, односно у власништву члана РПГ максимално 100 млечних крава; • У случају када се ради о набавци квалитетних приплодних грла, на крају инвестиције поседују у свом власништву, односно у власништву члана РПГ: 3-100 квалитетних

приплодних грла говеда млечних раса, односно 10-300 квалитетних приплодних грла оваца/коза. Сектор меса • У Регистру објеката (у складу са Правилником о регистрацији, односно одобравању објеката за узгој, држање и промет животиња-Службени гласник РС, 36-2017) имају регистроване објекте са капацитетима за тов/узгој: мање од 20 јунади и/или мање од 150 грла приплодних оваца/коза и/или мање од 30 приплодних крмача и/или мање од 100 товљеника свиња у турнусу и/или од 1.000-3.999 бројлера у турнусу. • У случају када се ради о набавци квалитетних приплодних животиња, на крају инвестиције поседују у свом власништву, односно у власништву члана РПГ: 3-100 грла квалитетних приплодних говеда товних раса, или 10-300 квалитетних приплодних грла оваца/коза, или 5-100 грла квалитетних приплодних крмача. • Сектор производње комзумни јаја нема специфичних критеријума прихватљивости У сектору производње воћа, грожђа, поврћа,

хмеља и цвећа прихватљиви корисници треба да: • Имају: мање од 2 ха јагодичастих воћа и хмеља; односно мање од 5 ха другог воћа, односно 0,1- 50 ха цвећа, односно 0,2-100 ха винове лозе. • У случају подизања нових или обнављања постојећих (крчење и подизање) производних (са наслоном) и матичних засада воћака и винове лозе, имају, на крају инвестиције: 0,1-50 ха јагодастих врста воћака и хмеља, 0,3-100 ха другог воћа, 0,2-100 ха винове лозе • Имају мање од 0,5 ха пластеника или мање од 3 ха производње поврћа на отвореном простору Остали усеви (житарице, уљарице, шећерна репа) • Пољопривредна газдинства која имају имају мање од 50 ха земљишта под осталим усевима. • За инвестиције за набавку машина и опреме за наводњавање прихватљиви корисници су пољопривредна газдинства која имају мање од 100 ха земљишта под осталим усевима. Сектор пчеларства • У сектору пчеларства прихватљиви корисници треба да имају 5-500 кошница.

2.2.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
101.1.1	Набавка квалитетних приплодних грла млечних раса: говеда, оваца и коза
101.1.3	Опрема за мужу, хлађење и чување млека на фарми, укључујући све елементе, материјале и инсталације
101.1.4	Машине и опрема за руковање и транспорт чврстог, полутечног и течног стајњака (транспортери за стајњак; уређаји за мешање полутечног и течног стајњака; пумпе за пражњење резервоара; сепаратори за полутечни и течни стајњак; машине за пуњење течног стајњака
101.1.5	Машине и опрема за припрему сточне хране, за храњење и напајање животиња (млинови и блендери/мешалице за припрему сточне хране; опрема и дозатори за концентровану сточну храну; екстрактори; транспортери; микс приколице и дозатори за кабасту сточну храну;
101.1.6	Сточне ваге, рампе за утовар и истовар и торови за усмеравање и обуздавање животиња
101.1.9	Машине за примарну обраду земљишта
101.1.10	Машине за допунску обраду земљишта
101.1.11	Машине за ђубрење земљишта
101.1.12	Машине за сетву
101.1.13	Машине за заштиту биља
101.1.14	Машине за убирање односно скидање усева
101.1.15	Машине за транспорт
101.1.16	Набавка остале опреме (ГПС навигација и др.)
101.1.17	Машине и опрема за наводњавање усева

101.2.1	Набавку квалитетних приплодних грла говеда, оваца, коза и свиња које се користе за производњу меса
101.2.3	Машине и опрема за руковање и транспорт чврстог, полутечног и течног стајњака (транспортери за стајњак; уређаји за мешање полутечног и течног стајњака; пумпе за пражњење резервоара; сепаратори за полутечни и течни стајњак; машине за пуњење течног стајњака
101.2.4	Изградња/реконструкција као и опремање објеката за гајење крмача и производњу прасиди за тов
101.2.5	Машине и опрема за складиштење и припрему сточне хране, за храњење и појење животиња (млинови и блендери/мешалице за припрему сточне хране; опрема и дозатори за концентровану сточну храну; екстрактори; транспортери; микс приколице и дозатори за кабасту ст
101.2.6	Сточне ваге, рампе за утовар и истовар и торови за усмеравање и обуздавање животиња
101.2.10	Машине за примарну обраду земљишта
101.2.11	Машине за допунску обраду земљишта
101.2.12	Машине за ђубрење земљишта
101.2.13	Машине за сетву
101.2.14	Машине за заштиту биља
101.2.15	Машине за убирање односно скидање усева
101.2.16	Машине за транспорт
101.2.17	Набавка остале опреме (ГПС навигација и др.)
101.2.18	Машине и опрема за наводњавање усева
101.3.1	Набавка опреме за живинарске фарме за производњу конзумних јаја
101.3.2	Набавка опреме за сортирање, паковање и чување конзумних јаја
101.3.4	Набавка опреме за руковање, сакупљање и коришћење животињског ђубрива; посебна опрема за транспорт ђубрива
101.4.1	Подизање нових или обнављање постојећих (крчење и подизање) вишегодишњих засада воћака, хмеља и винове лозе
101.4.2	Подизање и опремање пластеника за производњу поврћа, воћа, цвећа и расадничку производњу
101.4.3	Подизање, набавка и опремање система противградне заштите у воћњацима и вишегодишњим засадима
101.4.5	Набавка опреме за вештачко опрашивање биљака при производњи у заштићеном простору
101.4.6	Набавка опреме и уређаја за додатно осветљење и засењивање биљака при производњи у заштићеном простору
101.4.7	Набавка опреме и уређаја за припрему земљишта и супстрата за гајење биљака при производњи у заштићеном простору
101.4.8	Набавка опреме и уређаја за сетву, садњу и мулчирање (са фолијом)
101.4.9	Набавка опреме и уређаја за системе за хидропоничну производњу при производњи у заштићеном простору
101.4.10	Набавка опреме и уређаја за заштиту биља и стерилизацију земљишта и супстрата при производњи у заштићеном простору
101.4.13	Набавка опреме-линија за чишћење и прање производа
101.4.14	Набавка опреме-линија за бербу, сортирање и калибрирање производа
101.4.15	Набавка опреме-линија за паковање и обележавање производа
101.4.16	Набавка опреме за орезивање, дробљење, сечење и уклањање остатака након резидбе воћних врста
101.4.17	Опрема за вентилацију и опрема за принудну вентилацију
101.4.18	Опрема/механизација за заштиту од мраза
101.4.19	Машине за примарну обраду земљишта
101.4.20	Машине за допунску обраду земљишта

101.4.21	Машине за ђубрење земљишта
101.4.22	Машине за сетву
101.4.23	Машине за садњу
101.4.24	Машине за заштиту биља
101.4.25	Машине за убирање односно скидање усева
101.4.26	Машине за транспорт
101.4.27	Набавка остале опреме (ГПС навигација и др.)
101.4.28	Машине, уређаји и опрема за наводњавање усева
101.5.1	Машине за примарну обраду земљишта
101.5.2	Машине за допунску обраду земљишта
101.5.3	Машине за ђубрење земљишта
101.5.4	Машине за сетву
101.5.5	Машине за садњу
101.5.6	Машине за заштиту биља
101.5.7	Машине за убирање односно скидање усева
101.5.8	Машине за транспорт
101.5.9	Набавка остале опреме (ГПС навигација и др.)
101.5.10	Машине и опрема за наводњавање усева
101.6.1	Набавка нових пчелињих друштава
101.6.2	Набавка опреме за пчеларство
101.6.3	Набавка возила и приколица за транспорт пчелињих друштава

2.2.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/ Не	Бодови
1		не	
2		не	
3		не	
4		не	

2.2.10. Интензитет помоћи: Износ подстицаја у односу на укупну вредност прихватљивих трошкова у оквиру инвестиције је 50% од укупне вредности реализоване инвестиције, односно 60 % у случајевима када је подносилац захтева - носилац пољопривредног газдинства лице млађе од 40 година или жена. Максимални износи по појединачним инвестицијама у оквиру мере биће дефинисани конкурсом.

2.2.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Број набављених грла

2	Број газдинстава која су модернизовала механизацију
3	Површине под системима за наводњавање
4	Површине под заштићеним просторима-пластеницима

2.2.12. Административна процедура: Мера ће бити спроведена од стране Градске управе града Лознице - Одељења за привреду и локални економски развој. Град Лозница ће на основу програма, као и буџета сваке мере, расписати Јавне позиве (конкурсе) за подношење захтева. Достављени захтеви ће бити административно проверени од стране Одељења за привреду и локални економски развој и надлежних одељења Градске управе града Лознице, у смислу комплетности, административне усаглашености, прихватљивости. Захтеви који испуњавају услове и прихватљиви су, биће финансирани до висине средстава према позиву за подношење захтева. Захтеви ће се подносити од стране корисника на обрасцима у складу са условима и потребном

документацијом који ће бити дефинисани Јавним позивом или Конкурсом. Детаљне административне провере се спроводе пре одобравања захтева ради утврђивања да ли је потпун, поднет на време и да ли су услови за одобравање захтева испуњени. Захтеви који стигну комплетни, благовремено и у складу са условима Конкурса ће бити прегледани по редоследу њиховог пристизања. Након обраде формулара захтева средства ће бити одобрена корисницима који испуњавају услове.

2.3. Назив и шифра мере: 104

Управљање ризицима

2.3.1. **Образложење:** У циљу заштите територије града Лознице од елементарних непогода-града потребно је набавити противградне ракете за ракетне станице. На територији града постоји 9 аутоматских противградних станица. С обзиром да је оптимални број ракета по сезони и једној противградној станици 12 комада, а да су могућности надлежних институција у финансијском смислу ограничена и да се по искуству свака сезона на територији града Лознице започиње са укупно 3 ракета по станици, јавља се потреба за додатном набавком из средстава предвиђених програмом, а у циљу заштите усева и материјалних добара грађана Лознице. Да би се обезбедила пољопривредна производња коју можемо унапред планирати са високим и стабилним приносима, а поучени искуством из претходних година у смислу штета од елементарних непогода које су задесиле пољопривреднике на територији града Лознице, неопходно је обезбедити благовремено осигурање животиња, усева и плодова. Потврда свему наведеном је догађај из 2014. године, када је град Лозницу током маја, августа и септембра задесила елементарна непогода-поплава катастрофалних размера

2.3.2. **Циљеви мере:** Заштита

пољопривредних усева и материјалних добара од елементарне непогоде-града.

2.3.3. **Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду:** Мера локалног програма Управљање ризицима, повезана је са мером Националног програма руралног развоја од 2018. до 2020. године – Подстицаји за управљање ризицима у пољопривредној производњи у оквиру мера Подстицаји за унапређење конкурентности у сектору пољопривредне производње и прераде пољопривредних производа. Локалним програмом подржаће се физичко, правно лице и предузетник - носиоци регистрованих пољопривредних газдинстава. Спречавање могућег двоструког финансирања истих захтева корисника од стране Управе за аграрна плаћања и из средстава буџета града Лозница, спроводи се на следећи начин: подносилац захтева је у обавези да уз захтев за одобрење подстицаја Управљање ризицима по локалном програму достави потписану изјаву, под моралном, кривичном и материјалном одговорношћу, да за исту намену не користи и да неће користити бесповратна средства у другим јавним фондовима; достављањем редовних годишњих извештаја на прописаном обрасцу у складу са Правилником о обрасцу и садржини програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја и обрасцу извештаја о спровођењу мера пољопривредне политике и политике руралног развоја чији је саставни део и извештај о корисницима мера подршке који садржи основне податке о сваком кориснику као и шифру и назив инвестиције за коју су одобрена подстицајна средства.

2.3.4. **Крајњи корисници:** Крајњи корисник ове мере је град Лозница и регистрована пољопривредна газдинства.

2.3.5. **Економска одрживост:** Не постоји.

2.3.6. Општи критеријуми за кориснике: Да не постоји захтев за исто улагање на републичком нивоу власти као и у другим јавним фондовима; -Подносиоци захтева са територије града Лознице; - Услуге реализоване у току календарске 2021. године могу се сматрати прихватљивим за надокнаду трошкова.

2.3.7. Специфични критеријуми: Нема специфичних критеријума

2.3.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
104.1	Улагање у заштиту од елементарних непогода, неповољних климатских прилика и катастрофалних догађаја
104.3	Осигурање усева, плодова, вишегодишњих засада, расадника и животиња

2.3.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/ Не	Бодови
1		не	
2		не	

2.3.10. Интензитет помоћи: Град Лозница ће преко надлежних одељења Градске управе финансирати инвестицију за улагање у заштиту од елементарних непогода, неповољних климатских прилика и катастрофалних догађаја са 100%. Град Лозница ће субвенционисати 50% од вредности инвестиције осигурања усева, плодова, вишегодишњих засада, расадника и животиња, односно 60 % у случајевима када је подносилац захтева - носилац пољопривредног газдинства лице млађе од 40 година или жена, а до максималног износа од 100.000,00 динара.

2.3.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Број осигураних грла
2	Број купљених ракета
3	Број испалених ракета
4	Број газдинстава која су претрпела штету од елементарне непогоде - града у односу на укупан број газдинстава
5	Површина осигураних усева

2.3.12. Административна процедура: Градска управа града Лознице ће расписати Јавну набавку у циљу набавке противградних ракета. По завршеној процедури набавке противградних ракета, вршиће се дистрибуција истих ка противградним станицама, а на основу потребе и показатеља из ранијих година и у сарадњи са надлежним органом-Републичким хидрометеоролошким заводом. Инвестиција субвенције осигурања ће бити спроведена од стране Градске управе града Лознице – Одељења за привреду и локални економски развој, а на основу конкурса. Достављени захтеви ће бити административно проверени од стране Одељења за привреду и локални економски развој и надлежних одељења Градске управе града Лознице, у смислу комплетности, административне усаглашености и прихватљивости инвестиције. Рангирање ће бити по редоследу поднетих захтева.

2.4. Назив и шифра мере: 303 Подршка младима у руралним подручјима

2.4.1. Образложење: Путем ове мере, омогућиће се повећање броја младих који ће покренути сопствену производњу: изградњом објеката и набавком машина и опреме, додавањем вредности пољопривредним производима, диверзификацијом активности, организовањем и удруживањем и сл. Кроз ову меру подржавају се носиоци пољопривредних газдинстава - млади

пољопривредници како би унапредили процес производње, повећали продуктивност и конкурентност, али и технолошки оспособили своја газдинстава у складу са стандардима. Очекивани резултат мере је постизање веће економске ефикасности, веће оријентисаности ка тржишту и дугорочне одрживости бизниса младих у руралним срединама. Поред економских ефеката, путем овог вида подршке ће се ојачати веза и унапредити сарадња између младих људи на селу, а самим тим ће се развити међусобни однос поверења за добробит руралних локалних заједница.

2.4.2. Циљеви мере: Циљ ове мере је развој и промоција младог и иновативног пољопривредног сектора, са идејом да млади људи остану, мотивисани да живе и раде на селу и да стварају нова радна места за себе и своје породице.

2.4.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Ова мера је 15 у директној вези са мером 6.3.4. Подстицаји за подршку младима у руралним подручјима у оквиру НпРр 2018-2020. Подстицаји за подршку младима у руралним подручјима у оквиру мера Подстицаји за диверзификацију дохотка и унапређење квалитета живота у руралним подручјима. Локалним програмом је обухваћена почетна помоћ за покретање пословања за младе пољопривреднике и развој малих пољопривредних газдинстава за инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава. Спречавање могућег двоструког финансирања истих захтева корисника од стране Управе за аграрна плаћања и из средстава буџета града Лознице спроводи се на следећи начин: подносилац захтева је у обавези да уз захтев за одобрење подстицаја за Подршка младима у руралним подручјима по локалном програму достави потписану изјаву, под моралном,

кривичном и материјалном одговорношћу, да за исту намену не користи и да неће користити бесповратна средства у другим јавним фондовима; достављањем редовних годишњих извештаја на прописаном обрасцу у складу са Правилником о обрасцу и садржини програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја и обрасцу извештаја о спровођењу мера пољопривредне политике и политике руралног развоја чији је саставни део и извештај о корисницима мера подршке који садржи основне податке о сваком кориснику као и шифру и назив инвестиције за коју су одобрена подстицајна средства.

2.4.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници подстицаја су физичка лица - носиоци регистрованог породичног пољопривредног газдинства у активном статусу старости до 40 година живота.

2.4.5. Економска одрживост: Очекивани резултат мере је постизање веће економске ефикасности, веће оријентисаности ка тржишту и дугорочне одрживости бизниса младих у руралним срединама. Подносилац захтева подноси поједностављени Бизнис план где образлаже идеју, разлоге и оправданост улагања за које подноси захтев за остваривање подстицаја.

2.4.6. Општи критеријуми за кориснике: Општи услови за остваривање права на подстицаје су, да корисник: 1) на дан подношења пријаве на конкурс има навршених 18 година живота; 2) у календарској години у којој подноси пријаву на конкурс има навршених највише 40 година живота; 3) има пребивалиште на територији града Лознице, а и место реализације инвестиције мора бити на територији града Лознице. 4) подносилац пријаве на конкурс може поднети само једну пријаву за коришћење подстицаја у календарској години у оквиру

ове мере 5) за инвестицију за коју подноси пријаву на конкурс, не користи подстицаје по неком другом основу (субвенције, подстицаји, донације), односно ако иста инвестиција није предмет другог поступка за коришћење подстицаја, осим подстицаја у складу са посебним прописом којим се уређује кредитна подршка регистрованим пољопривредним газдинствима;

6) добављач и подносилац пријаве на конкурс не представљају повезана лица; 7) није започело реализацију инвестиције која је предмет пријаве у складу са овим правилником и конкурсом; 8) не користи средства града за развој пољопривреде по неком другом основу у текућој години

2.4.7. Специфични критеријуми:

Специфични циљеви ове мере су:
 1. Подизање квалитета живота младих у руралним подручјима кроз оснаживање младих у сврху преузимања сопствених иницијатива и њихово укључивање у процесе samozapošњавања и запошљавања;
 2. Смањење броја незапослених младих у сеоским срединама;
 3. Подстицање тржишно оријентисане производње код младих;
 4. Оснаживање младих жена у руралној економији;
 5. Јачање удруживања младих пољопривредних произвођача;
 6. Стабилност дохотка младих пољопривредника кроз повећање производње, побољшање продуктивности и квалитета производа и смањење трошкова производње.

2.4.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
303.1	Почетна помоћ за покретање пословања за младе пољопривреднике и развој малих пољопривредних газдинстава

2.4.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1		не	

2.4.10. **Интензитет помоћи:** Износ подстицаја у оквиру ове мере утврђују се у износу до 70 % без ПДВ у односу на укупну вредност прихватљивих трошкова. Максимални износ подстицаја по једном кориснику ове мере је 1.000.000,00 динара

2.4.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Број младих пољопривредника који се баве искључиво пољопривредном производњом
2	Укупна вредност инвестиције

2.4.12. **Административна процедура:** У циљу реализације утврђене мере, Градска управа града Лознице ће објавити јавни позив младим пољопривредним произвођачима, а иста се спроводи до утрошка средстава. Јавни позив биће објављен на интернет страници Града Лознице, www.loznica.rs и средствима јавног информисања и њиме ће бити утврђени услови, начин коришћења подстицајних средстава, потребна документација, као и рок за подношења пријава. Право учешћа на конкурсима имају млади пољопривредни произвођачи старости до 40 година, који имају регистровано пољопривредно газдинство и производњу на територији града Лознице. Поднете пријаве разматра Комисија коју образује начелник Градске управе. Комисија разматра благовремене пријаве и сачињава ранг листу подносилаца захтева док коначну одлуку решењем утврђује Начелник Градске управе.

2.5. **Назив и шифра мере:** 402 Подстицаји за промотивне активности у пољопривреди и руралном развоју

2.5.1. Образложење: Одрживи развој пољопривреде и руралних подручја захтева да буде заснован на праћењу нових технологија, стручном усавршавању и константном трансферу знања и информација. Пољопривредни произвођачи и сеоско становништво све теже успевају да самостално, без икакве стручне помоћи примењују иновације у производњи, пласману, развоју непољопривредних делатности, маркетингу и другим активностима везаним за развој руралних средина. На недостатак знања и додатних вештина код сеоског становништва упућују и подаци да само 2% носиоца газдинстава имају стечено средње и високо стручно образовање из области пољопривреде, а највећи део носиоца газдинстава имају знање стечено праксом. Одељење за привреду и локални економски развој, ПССС Лозница, удружења пољопривредних произвођача, удружења грађана која су основана ради обављања промотивних и непољопривредних делатности за развој села су битни носиоци едукативних и информативно промотивних активности у руралним срединама. Облици стицања нових знања – стручно оспособљавање и активности стицања вештина и показне активности биће усмерене на пољопривредне произвођаче, сеоско становништво и на стручњаке локалног агросектора из свих пољопривредних и непољопривредних области, који ће резултате стручног усавршавања користити за даљи рурални развој на подручју града Лознице. Подршка информативним активностима обухватиће подршку промоције развојних потенцијала и потреба села, очувања традиције, подршку активностима везаним за подизање нивоа пласмана производа и услуга и активностима везаним за развој села у образовном, здравственом, културном, спортском, социолошком и осталим аспектима, који ће утицати на побољшање квалитета живота сеоског становништва. Свакако да праћење иновација и нових трендова у

пољопривредној производњи кроз посете локалним, републичким и међународним сајмовима, као и успешним пољопривредним газдинствима, као примерима добре праксе, има велики значај. .

2.5.2. Циљеви мере: Развој пољопривреде и руралних подручја заснован на знању;

- Функционално повезивање свих актера локалног агросектора;
- Повећање доступности и квалитета знања, унапређење социјалне и економске инклузије малих и средњих газдинстава и микропредузећа у руралним срединама;
- Одрживи развој, заштита ресурса и смањење миграције становништва;
- Примена нових технологија и иновација;
- Техничко и кадровско унапређење институција укључених у систем креирања и трансфера знања;
- Проширење понуде образовних и тренинг програма свих нивоа и типова образовања.

2.5.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: У складу је са Законом о постицајима у пољопривреди и руралном развоју и са националним програмима.

2.5.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници средстава ове мере су: удружења из области пољопривреде, предузетници и правна лица за пружање саветодавних и других услуга (превоз, опрема, обезбеђење, штампа, угоститељство и услуге смештаја и сл.), научне и стручне институције и јединица локалне самоуправе.

2.5.5. Економска одрживост: За реализацију ове мере није потребно подносити бизнис план или пројекат о економској одрживости улагања.

2.5.6. Општи критеријуми за кориснике: Не постоје.

2.5.7. Специфични критеријуми: Нема специфичних критеријума

2.5.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
402.1	Информативне активности: сајмови, изложбе, манифестације, студијска путовања

2.5.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/ Не	Бодови
1		не	
2		не	
3		не	
4		не	
5		не	

2.5.10. **Интензитет помоћи:** Град Лозница преко надлежних одељења Градске управе финансира инвестицију 402.1 са 100%

2.5.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	број организованих и посећених манифестација, сајмови, изложби и студијских путовања
2	Број штампаних примерака промо материјала
3	Број едукованих пољопривредника
4	Број подржаних манифестација
5	Укупан број одржаних едукација/ радионица

2.5.12. **Административна процедура:** Градска управа града Лознице – Одељење за привреду и локални економски развој спровешће све неопходне активности око организација едукација и пољопривредних саветовања, групне посете сајмовима и активног учешћа на локалним манифестацијама и др.

ИДЕНТИФИКАЦИОНА КАРТА

Табела: Општи подаци и показатељи

Назив показатеља	Вредност, опис показатеља	Извор податка и година
ОПШТИ ПОДАЦИ		
Административни и географски положај		
Аутономна покрајина	/	рзс*
Регион	Регион Шумадије и Западне Србије	рзс*
Област	Мачванска област	рзс*
Град или општина	град	рзс*
Површина	612	рзс*
Број насеља	54	рзс*
Број катастарских општина	47	рзс*
Број подручја са отежаним условима рада у пољопривреди(ПОУРП)		
Демографски показатељи		
Број становника	79327	рзс**

Број домаћинства	27127	рзс*
Густина насељености (број становника/ површина, km ²)	130	
Промена броја становника 2011:2002 (2011/2002*100 - 100)	-8,2	рзс**
- у руралним подручјима АП/ЈЛС	-8,7	рзс**
Становништво млађе од 15 година (%)	14,9	рзс**
Становништво старије од 65 година (%)	16,0	рзс**
Просечна старост	41,6	рзс*
Индекс старења	111	рзс*
Без школске спреме и са непотпуним основним образовањем (%)	13,1	рзс*
Основно образовање (%)	17,0	рзс*
Средње образовање (%)	45,7	рзс*
Више и високо образовање (%)	9,0	рзс*
Пољопривредно становништво у укупном броју становника(%)	24,03	Процена
Природни услови		
Рељеф (равничарски, брежуљкасти, брдски, планински)	Равничарски, брежуљкасти, планински	Интерни
Преовлађујући педолошки типови земљишта и бонитетна класа	Аутоморфни и хидроморфни	Интерни
Клима (умерено-континентална, субпланинска ...)	Умерено - континентална	Интерни
Просечна количина падавина (mm)	800 - 1000	Интерни
Средња годишња температура (oC)	11	Интерни
Хидрографија (површинске и подземне воде)	По водним ресурсима града Лозницаје међу првима у Србији (површинске, подземне и термалне воде)	Интерни
Површина под шумом (ha)	20011	рзс*

Површина под шумом у укупној површини АП/ ЈЛС (%)	33	рзс*
Пошумљене површине у претходној години (ha)	3.35	рзс*
Посечена дрвна маса (m3)	35436	рзс*
ПОКАЗАТЕЉИ РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ		
Стање ресурса		
Укупан број пољопривредних газдинстава:	9115	рзс***
Број регистрованих пољопривредних газдинстава (РПГ):	4617	Управа за трезор
- породична пољопривредна газдинства (%)	99,63	
- правна лица и предузетници (%)	0,36	
Коришћено пољопривредно земљиште - КПЗ (ha)	21274	рзс***
Учешће КПЗ у укупној површини ЈЛС (%)	34,8	

Оранице и баште, воћњаци, виногради, ливаде и пашњаци, остало(18) (ha, %)	Оранице и баште: 17176 (81 %) Воћњаци 1268 (6 %) Виногради: 11 (0 %) Ливаде и пашњаци: 2407 (11%)Остало 4272 (20%)	рзс***
Жита, индустријско биље, поврће, крмно биље, остало(19)(ha, %)	Жита: 12369 (58 %) Индустр.биље 1342 (6%) Поврће 51 (1%) Крмно биље 3240 (15%) Остало 4272 (20%)	рзс***
Просечна величина поседа (КПЗ) по газдинству (ha)	2,33	рзс***
Обухваћеност пољопривредног земљишта комасацијом (ha)	5153	Интерни
Обухваћеност земљишта неким видом удруживања (ha)	-	Интерни
Број пољопривредних газдинстава која наводњавају КПЗ	404	рзс***
Одводњавана површина КПЗ (ha)	2301	Интерни
Наводњавана површина КПЗ (ha)	221	рзс***
Површина пољопривредног земљишта у државној својини на територији АП(20) (ha)	-	Интерни
Површина пољопривредног земљишта у државној својини која се даје у закуп (ha):	700	Интерни
- физичка лица (%)	100:0	Интерни
- правна лица (%)		Интерни
Говеда, свиње, овце и козе, живина, кошнице пчела (број)	говеда 12834; свиње 58674; овце 28781; козе 2573; живина 179700; кошнице 6563	рзс***
Трактори, комбајни, прикључне машине (број)	Трактори: 4271 ; комбајни: 280; прикључне машине: 14196	рзс***
Пољопривредни објекти (број)	29146 ; (за смештај стокe: 19085; засмешзај пољопривредних производа7992; за смештај пољ. машина и опреме: 2339)	рзс***
чч, сушаре, стакленици и пластеници (број)	хладњаче 2; сушаре 24; стакленици 4; пластеници 197	рзс***
Употреба минералног ђубрива, стајњака и средстава заштити биља (ha, број ПГ)	19219 ПГ/ 34425 ха	рзс***
Број чланова газдинства и стално запослених на газдинству:	19065	рзс***
(на породичном ПГ: на газдинству правноглица/предузетника) (ha)	19033:32 (99,8:0,2 %)	рзс***
Годишње радне јединице (број)	8209	рзс***
Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника(број)	18	Интерни

Производња пољопривредних производа(количина):		
- биљна производња (t)	пшеница 11570; кукуруз 48969; пасуљ 563; кромпир 5781; крмно биље 26859; јабуке 1907; шљива 18529; грожђе 247	рзс***
- сточарска производња (t, lit, ком.)	-	Интерни

ПОКАЗАТЕЉИ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА		
Рурална инфраструктура		
<i>Саобраћајна инфраструктура</i>		
Дужина путева(km)	514	рзс*
Поште и телефонски претплатници (број)	Поште: 12 ; претплатници : 28450	рзс*
<i>Водопривредна инфраструктура</i>		
Домаћинства прикључена на водоводну мрежу (број)	27100	рзс*
Домаћинства прикључена на канализациону мрежу (број)	13962	рзс*
Укупне испуштене отпадне воде (хиљ.м3)	3641	рзс*
Пречишћене отпадне воде (хиљ.м3)	0	рзс*
<i>Енергетска инфраструктура</i>		
Производња и снабдевање електричном енергијом (број)	3	Интерни
Објекти образовне инфраструктуре (број)	38+43+4	рзс*
Број становника на једног лекара	339	рзс*
Број корисника социјалне заштите	-	рзс*
Диверзификација руралне економије		
Запослени у секторима пољопривреде, шумарства и водопривреде (број)	168	рзс* рзс***
Газдинства која обављају друге профитабилне активности(30) (број)	1022	рзс***
Туристи и просечан број ноћења туриста на територији АП/ЈЛС (број)	туристи: 31027; прос.бр. ноћења 5,2	рзс*
Трансфер знања и информација		
Пољопривредна саветодавна стручна служба (да/не)	да	Интерни
Пољопривредна газдинства укључена у саветодавни систем (број)	2822	ПССС

29.04.2021. године, Лозница

Датум и место

М.П.

Потпис овлашћеног лица у АП/ЈЛС